

Borbély Szilárd

(Febérgyarmat, 1963. november 1. – Debrecen 2014, február 19.)

[Fényszív]

A törés a szavakban van, nem a szavak peremén, ebbe hullnak bele. A Rebbelében szavai töröttek voltak, ahogy áttörték a szombatot, amikor beszélni kellett. Miért a megvetett, a szomorú, a küsterhetetlen arc. Az érzés, hogy ez az arc, ugyanaz az arc. Aki mindig, mindenütt, ahol felépültek, összekuszálódtak, leomlottak, elmosódtak birodalmak. Az, aki, arca lett olyan szavaknak, mint a félelem, a menekülés, a megalázottság, a ravaszság, a reménykedés, a kitartás, a várakozás, a tanúság, a megtört szív. És mindenhol vele volt a rettenet. A rettenet, amely eltöltötte egy érzéssel. Amióta, ahogy beszélnek, Ábrahám, Izsák, Jákob, Mózes, Jésua, Saul rettenete kibajította a pusztába. Hogy a rettenet több, mint ez az érzés, mint a pusztulás, a reménykedés, több, messze több, mint a várakozás, ahogy több a haIálnál. Istenem, mi ez a rettenet, amely annyival több nála, hogy túlnyúlik a haIálán, kifárasztja a szívet, elviszi oda, ahol nincs. A borzalmak után, aki tudja, hogy nincs semmi. Az összetört szombat fénye. Csak a rettenet az igazak szívében. Az összetört szív rettenetes fénye.

[Névhal]

Minden versben van valaki, aki olvas, mondta a Rebbelében. Mielőtt kinyitnád a könyvet, már ott van ez a hang, a hal hangja, amely helyet csinál neked. Amikor kinyitod a könyvet, ez megsemmisül. Egy halott hal nyoma az írás jeleiben. Isten és a lelkek közötti beszéd, amit olvasol.

[Sehina]

Mikor annyi estére emlékezhetnék, amelyekben meg tudtam különböztetni, ami új és ami ismétlődése valami korábbinak. Ma emlékezhetnék mindarra, ami boldoggá tett akkor, amikor tudtam, hogy nem vagyok az, de mégis jó volt binni, hogy majd ezek után, majd egyszer. Nem akarok emlékezni. Rád sem akarok emlékezni, nem akarok emlékezni az emlékeidre, amelyek az én emlékeim is, mert nem tudok másképp gondolni, minthogy ilyen vagy, hogy ilyen bennem a magány. Aztán az ébredések, az átváltás, a hideg szoba, hogy mondani szeretnék valamit. Frissen meszeltek a falak, a méz szaga, hogy ez valami tiszta. Meg még egy álom darabjai, ébredéskor ahogy felmerül: balak tátogtak a parton, a halaszemek, a só íze. Körülbelül ennyi, és nem vetem be az ágyat, így majd közelebb lesz az este, rövidebb a nap.

[Nyelvangyal]

A halott angyal a visszatérés. Honnan? Micsoda határon át vezet az út, ahol már nincs más, csak egy angyal vonulásának nyomai. Egy ismeretlen nyelv romjain át. Értetetlen jelek, amelyeket egy angyal maga után hagy. Valamikori napok romjai. Verseket, amelyek megpróbálják összerakni ezeket a nyomokat. A napok közti jeleket kutatva. Álmatlanság. Egy éj eső előtt. Hol érnek véget a búzatáblák, egy poros út, amely fölött összebajlik a f , a domboldalon az elkanyarodó fák. A napok angyalai, sötét szemüvegben. A képernyő mögött. Az angyal a víz felett. Az angyal az erdő subogó szárnyai felett. Az ölyvek zuhanó repülése, egy halott egér, utolsó mozdulatai előtt. Egy táj: amely tele van határokkal, mint egy nyelv, amely nem beszél. Néma átmenetek. A világ ilyen kicsi, minden, ami a kicsiben is benne van. Jelek egymásutánja. A kérdés, amelyet fel kell tenni, mint mindig. De ki tegye fel? Aki a kérdés maga, mondta egy nyári este. Aki hallja az erdőben

*a kérdést, mondta az erdő. Aki már nem tud
válaszolni rá, mondta a halott egér.
Aki felvágja a fát, elkészíti az ételt,
aki megtöri a szombat estét, mint az angyal.
Akiőről megfélelkezik a nyelv, mondta egy nyári este
a Rebbelében. A kérdést, amely a név kérdése is,
a batáré, amely a név kérdésében van, aki tudja
a kérdést. A beszéd költészetében, amely
nem tud semmit, talán csak kérdezni. Csak mint
a gyermek, kérdez: Miért a szombat?*

[ELmosóporreklám]

*Van időnként az a tiszta átmenet, amikor
kinyílik az ég a zápor a <nyári zápor>
után. Nagy levegőt vesz. Könnyű ilyenkor
úgy érezni, hogy minden olyan tágas,
az idő, az ég, a lassan bezáruló
horizont. Úgy érezni, hogy mégiscsak szép,
ahogy bezárul a hirtelen jött eső <nyári
zápor> miatt jópár virág, például
a szalviák. De ugyanígy mondható ez az
ablakokra, éttermek kerthelyiségeire,
az utcai víznyelőkre. Az egész olyan, mint egy
nagy mosás, egy nagy mosóporreklám a
tévében.*

*Mert tudniillik az augusztusi ég is
az élet szépségei közé tartozik. Nebéz
erről beszélni, hogy miért. Most ugyanis
elő kellene sorolni az élet szépségeit.
Ezt nem tudnám, inkább csak utalnék
bizonyos nők bizonyos mozdulataira,
amelyek például szépek. Mert egy akármilyen
kicsi mozdulat is egy egész testet
igényel. Például az a mozdulat, ahogy
egy bizonyos nő a kezével hevesen
magyaráz. A keze a teste előtt van, mind
a kettő, körülbelül a csípője magasságában.
Egész pontosan az öle előtt. Az öle
előtt, milyen különféle édességeket rejt
magába ez a szó. Benne az a fajta tiszta
átmenet, ami annyira vonzó, amikor úgy
beszél. És az illatok, és az ízek, az a
bizonyos augusztusi ég a hirtelen jött felhővel,
mindig kiszámíthatatlan a fuldokló bőségben,
ahogy hirtelen összetorlódik, gomolyog az
augusztusi ég, majd elomlik <a nyári zápor>
benne, belőle. Szétoldódik, felszipantja a
hőség,*

*utána a levegőben a pára, a fullasztó, az
illatos,
a nedves levegő. Nagy lélegzetet venni belőle.
A jóleső borzongás, amikor az alkarhoz
csapódik
egy nedves ág. A reggel óta túlhevult bőrön
<nyári záportól> átázott ruhának az öl
magasában különösen árulkodó tapadása. Na
és
az illatok egyfajta melegség <a nyári zápor>
párájában. De hogy visszatérjek az augusztusi
éghez,
és az augusztusi ég urugyén az élet
szépségeibe, ahhoz kell bizonyosfajta
lelki nyugalom. Egyfajta tiszta átmenet
közébe kell kerülni. Megelégedettnek lenni,
de legalábbis hinni abban, amit igazából
elmos <a nyári zápor>, hogy például a jó
le fogja győzni a szépet. Hogy egy ilyen hirtelen
jött zuhó <nyári zápor> elmoshatja az ilyen
szavakat. Vagy fordítva, hogy a szépben benne
lesz
a jó, ha nem is lesz csupa jó, mert az ilyesmi
azért egyáltalán nem magától értetődő, ahogy
talán <a nyári zápor> az, meg az augusztusi
ég
azzal a fajta tiszta átmenettel, ami elmosa.
Azért
mindaz mégsem olyan egyszer , amit elmos,
vagy
csak elmosni vél, mint egy új mosópor, egy
márkanév.*

Borbély Szilárdtól, a kivételes tehetségű írótól és költőtől a *Múlt és Jövő*ben közölt verseivel és Györe Bori tanulmányával búcsúzunk.